

VÝBOR REGIONŮ

Výbor regionů sestává z 329 členů zastupujících regionální a místní orgány 27 členských států Evropské unie. Vydává stanoviska, pokud Smlouvy ukládají povinnost konzultací nebo je-li s ním záležitost konzultována dobrovolně, popřípadě může vydávat stanoviska z vlastního podnětu. Členové Výboru nejsou vázáni žádnými příkazy. Vykonávají svou funkci nezávisle v obecném zájmu Evropské unie.

PRÁVNÍ ZÁKLAD

Čl. 13 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii (SEU), články 300 a 305 až 307 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) a různá rozhodnutí Rady o jmenování členů a náhradníků ve Výboru regionů na pětileté funkční období, která jsou přijímána v souladu s návrhy členských států.

CÍLE

Výbor regionů byl založen v roce 1994 po vstupu Maastrichtské smlouvy v platnost a je poradním orgánem, který zastupuje regionální a místní orgány v Evropské unii. Prosazuje jejich zájmy formou stanovisek, které předkládá Komisi a Radě. Členy mohou být například představitelé regionálních orgánů, starostové nebo volení či nevolení zástupci regionů a měst z 27 členských států EU.

Výbor regionů, jak se definoval v prohlášení o svém poslání, je politické shromáždění volených regionálních a místních zástupců, kteří působí ve prospěch evropské integrace. Výbor regionů zajišťuje institucionální zastoupení všech území, regionů, měst a obcí EU.

Jeho posláním je zapojovat regionální a místní orgány do evropského rozhodovacího procesu, a podporovat tak větší účast občanů na tomto procesu. Jedná se o politický orgán, který sdružuje místní volené zástupce z celé Evropy, jež tvoří 329 členů a 329 náhradníků ze 300 regionů, 100 000 místních orgánů a 1 milionu místních politiků zastupujících 441 milionů občanů EU, a posiluje postavení těchto zástupců.

Aby mohl lépe plnit tuto úlohu, Výbor regionů po dlouhou dobu usiloval o to, aby mu bylo přiznáno právo obrátit se v případě nedodržování zásady subsidiarity na Soudní dvůr. K tomu došlo vstupem Lisabonské smlouvy v platnost, v souladu s článkem 8 protokolu č. 2 o používání zásad subsidiarity a proporcionality.

V souladu se třemi politickými prioritami Výboru regionů na období 2020–2025, které byly přijaty v červenci 2020, musí být veškerá rozhodnutí přijatá na úrovni EU s cílem řešit zásadní společenské změny, jimž dnes vesnice, města a regiony čelí, jako jsou

globální pandemie, ekologická a digitální transformace, demografické výzvy a migrační toky, přijímána co nejdříve občanům v souladu se zásadou subsidiarity.

Priorita č. 1: Přiblížení Evropy občanům: demokracie a budoucnost EU. Modernizace a posílení demokracie na všech úrovních veřejné správy, aby EU mohla účinněji reagovat na skutečné potřeby lidí.

Priorita č. 2: Zvládání zásadních společenských změn: budování odolných regionálních a místních komunit a reagování na globální pandemie, klimatické, digitální a demografické změny i na tok migrace prostřednictvím soudržného, integrovaného a místního evropského přístupu.

Priorita č. 3: Soudržnost coby naše základní hodnota: místně orientované politiky EU, díky nimž EU slouží svým občanům a místům, kde žijí. Soudržnost není otázkou peněz, ale je to jedna ze základních hodnot EU, která má podpořit hospodářskou, sociální a územní soudržnost.

ORGANIZACE

A. Složení (článek 305 SFEU, rozhodnutí Rady (EU) 2019/852^[1])

1. Počet křesel a jejich rozdělení mezi jednotlivé členské státy

V souladu s ustanoveními [rozhodnutí Rady \(EU\) 2019/852](#) ze dne 21. května 2019 sestává Výbor regionů z 329 členů a stejného počtu náhradníků, přičemž počet členů zastupujících jednotlivé státy je stanoven takto:

- 24 za Německo, Francii a Itálii,
- 21 za Španělsko a Polsko,
- 15 za Rumunsko,
- 12 za Rakousko, Belgie, Bulharsko, Českou republiku, Řecko, Maďarsko, Nizozemsko, Portugalsko a Švédsko,
- 9 za Chorvatsko, Dánsko, Finsko, Irsko, Litvu a Slovensko,
- 7 za Lotyšsko, Estonsko a Slovinsko,
- 6 za Kypr a Lucembursko,
- 5 za Maltu.

2. Nominace

Členové výboru jsou na návrh příslušných členských států jmenováni jednomyslným rozhodnutím Rady na dobu pěti let (článek 305 SFEU). Na období od 26. ledna 2020 do 25. ledna 2025 přijala Rada [rozhodnutí \(EU\) 2019/2157](#) ze dne 10. prosince 2019 o jmenování členů a náhradníků Výboru regionů. Dne 20. ledna 2020 přijala Rada [rozhodnutí \(EU\) 2020/102](#) o jmenování i těch členů a náhradníků, které členské státy navrhly po 20. prosinci 2019. Členové mohou být jmenováni opakovaně. Jmenování členové mají buď volební mandát v některém regionálním nebo místním samosprávném celku, nebo jsou politicky odpovědní volenému shromáždění (čl. 300

[1]Rozhodnutí Rady (EU) 2019/852 ze dne 21. května 2019, kterým se stanoví složení Výboru regionů (Úř. věst. L 139, 27.5.2019, s. 13).

odst. 3 SFEU). Jakmile se ve Výboru regionů v souvislosti s ukončením jejich volebního období (např. na konci regionálního či místního mandátu, na základě něhož byl člen navržen) uvolní křeslo člena nebo náhradníka, je třeba vydat zvláštní rozhodnutí Rady.

B. Struktura (článek 306 SFEU)

Výbor regionů volí ze svých členů předsedu a předsednictvo na dobu dva a půl roku. Přijímá svůj jednací řád na základě článku 306 SFEU a předkládá jej Radě ke schválení. Výbor zpravidla pořádá šest plenárních zasedání za rok. V souladu s politickou příslušností svých členů v současné době působí v šesti politických skupinách.

Předsedové těchto skupin se scházejí v rámci Konference předsedů, která připravuje činnost plenárního shromáždění, předsednictva a komisí a usnadňuje hledání politického konsensu o rozhodnutích, která mají být přijata.

Plenárním zasedáním předsedá [předseda](#) shromáždění (čl. 306 SFEU), přičemž hlavním účelem plenárního zasedání je přijímat stanoviska, zprávy a usnesení, přijímat návrhy odhadů výdajů a příjmů Výboru regionů, přijímat na začátku každého období jeho politický program, volit předsedu, prvního místopředsedu a ostatní členy předsednictva, vytvářet politické komise v rámci tohoto orgánu a přijímat a revidovat jeho jednací řád.

Výbor regionů vykonává svou činnost v šesti specializovaných komisích, které vypracovávají návrhy stanovisek a usnesení a poté je předkládají ke schválení plenárnímu zasedání: Komise pro občanství, správu, institucionální a vnější věci (CIVEX), Komise pro politiku územní soudržnosti a rozpočet EU (COTER), Komise pro hospodářskou politiku (ECON), Komise pro životní prostředí, změnu klimatu a energetiku (ENVE), Komise pro přírodní zdroje (NAT) a Komise pro sociální politiku, vzdělávání, zaměstnanost, výzkum a kulturu (SEDEC).

V zájmu efektivity provozu sdílí Výbor regionů několik útvarů svého stálého sekretariátu v Bruselu (ohledně otázky sídla výboru viz [protokol č. 6 o umístění sídel orgánů a některých institucí, subjektů a útvarů EU](#)) se sekretariátem Evropského hospodářského a sociálního výboru. Předsednictvo Evropského parlamentu rovněž uzavřelo s Výborem regionů dohodu, jejímž účelem je společně dosáhnout vyšší efektivity v oblasti překladu. Výbor regionů disponuje správním rozpočtem ve výši přibližně 100 milionů EUR (oddíl 7 rozpočtu EU).

PRAVOMOCI

A. Stanoviska vydávaná na žádost jiných institucí a orgánů

1. Povinné konzultace

V některých záležitostech jsou Rada a Komise před přijetím rozhodnutí povinny konzultovat s Výborem regionů. Jedná se o tyto oblasti:

- všeobecné a odborné vzdělávání a mládež (článek 165 SFEU),
- kultura (článek 167 SFEU),
- veřejné zdraví (článek 168 SFEU),

- transevropské sítě v oblasti dopravy, telekomunikací a energetiky (článek 172 SFEU),
- hospodářská a sociální soudržnost (články 175, 177 a 178 SFEU).

2. Nepovinné konzultace

Komise, Rada a Parlament se mohou na Výbor regionů obrátit se žádostí o konzultaci i v jakékoli jiné záležitosti, pokud to uznají za vhodné.

V případě konzultace výboru ze strany Parlamentu, Rady či Komise (ať se jedná o povinnou či nepovinnou konzultaci) mohou tyto orgány stanovit pro vydání stanoviska lhůtu (alespoň jeden měsíc v souladu s článkem 307 SFEU). Po uplynutí stanovené lhůty mohou jednat i bez tohoto stanoviska. Příkladem dobrovolné spolupráce je dohoda, kterou v prosinci 2020 uzavřely Komise a Výbor regionů ohledně partnerství v oblasti integrace migrantů s cílem spojit síly, a podpořit tak úsilí zaměřené na integraci v rámci měst a regionů EU. Toto partnerství navazuje na iniciativu Výboru regionů „[Města a regiony za integraci](#)“ z roku 2019 a poskytuje evropským starostům a regionálním představitelům politickou platformu pro sdílení informací a prezentaci příkladů úspěšné integrace migrantů a uprchlíků.

B. Vydání stanoviska z vlastního podnětu

1. V případě konzultace s Evropským hospodářským a sociálním výborem je třeba rovněž informovat Výbor regionů, který může zaujmout stanovisko, pokud se domnívá, že se daná záležitost týká zájmů regionů.

2. Výbor regionů může v zásadě vydat stanovisko, kdykoli to uzná za vhodné. Výbor regionů například vydal z vlastního podnětu stanoviska v následujících oblastech: malé a střední podniky, transevropské sítě, cestovní ruch, strukturální fondy, zdraví (boj proti drogám), průmysl, rozvoj měst, vzdělávací programy a životní prostředí.

C. Předložení věci Soudnímu dvoru Evropské unie – soudní přezkum ex post

Výbor rovněž může podat žalobu k Soudnímu dvoru Evropské unie za účelem ochrany výsad, které mu byly přiděleny ([článek 263 SFEU](#)). Jinými slovy, Výbor regionů může podat žalobu k Soudnímu dvoru Evropské unie, pokud se domnívá, že nebyl konzultován a mělo tomu tak být, anebo pokud nebyly konzultační postupy správně uplatněny (neplatnost aktů ([1.3.10](#))).

Právo podat žalobu k Soudnímu dvoru, podle [článku 8 protokolu č. 2 o používání zásad subsidiarity a proporcionality, připojeného k Lisabonské smlouvě](#), v případě, že konzultační postupy nebyly správně uplatněny, umožňuje Výboru regionů požádat Soudní dvůr, aby ověřil, zda legislativní akt spadající do pravomoci Výboru je v souladu se zásadou subsidiarity.

ÚLOHA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Podle Jednacího řádu Evropského parlamentu ([příloha VI bod XII](#)) je Výbor pro regionální rozvoj (REGI) příslušný pro záležitosti týkající se vztahů s Výborem regionů, organizacemi pro meziregionální spolupráci a s orgány místní a regionální samosprávy.

Podle [Dohody o spolupráci mezi Evropským parlamentem a Výborem regionů ze dne 5. února 2014](#):

- Výbor připraví posouzení dopadu k navrhovanému právnímu předpisu EU, jež pošle Parlamentu včas před začátkem pozměňovacího postupu. Tato posouzení dopadu obsahují podrobnosti na vnitrostátní, regionální a místní úrovni o tom, jak platný právní předpis funguje, jakož i stanoviska ke zlepšení navrhovaného právního předpisu.
- Jeden člen Výboru regionů je přizván k účasti na všech příslušných schůzích výborů Parlamentu. Tento „zpravodaj“ nebo „mluvčí“ prezentuje stanoviska Výboru regionů. Zpravodajové Parlamentu se mohou na oplátku účastnit schůzí výborů Výboru regionů.
- O všeobecné legislativní spolupráci a pracovním programu diskutují dvakrát ročně předseda Konference předsedů výborů Parlamentu se svým partnerem z Výboru regionů.

Od roku 2008 organizují výbor REGI a Komise pro politiku územní soudržnosti a rozpočet EU společně každoroční setkání v rámci akce „Open Days: Evropský týden regionů a měst“.

Udo Bux
12/2020

